

Ryszard Michalak

WYTYCZNE KW PZPR W ZIELONEJ GÓRZE W SPRAWIE PRZEPROWADZENIA KAMPANII WYJAŚNIAJĄCEJ W ZWIĄZKU Z WYNIKAMI RADZIECKO-NIEMIECKICH ROKOWAŃ W 1953 ROKU

Jednym z czynników integracji społeczeństwa polskiego po II wojnie światowej¹ był popularyzowany na szeroką skalę syndrom antyniemiecki². Kreowany w Polsce obraz Niemców oparty był na założeniu ich zbiorowej odpowiedzialności za rozpętaną wojnę i jej ofiary. Wszyscy Niemcy (bez wyjątku) byli „źli”. „Jak świat światem, tak nie będzie Niemiec Polakowi bratem” – to powiedzenie odzwierciedlało najlepiej zarówno ducha propagandy, jak i rzeczywiste uczucia Polaków wobec Niemców. Rzadko który temat przyniósł propagandyście tak łatwe i szybkie sukcesy³. To z winy III Rzeszy zginęło 6 mln obywateli polskich, 600 tys. osób było inwalidami, a 3 mln 600 tys. skazanych zostało na status wdów i sierot. Nie było w Polsce rodziny, która nie doświadczyła różnego rodzaju krzywd wynikających z ekspansji Herrenvolku. Awersję wobec Niemców wyrażali komuniści, ale postrzeganie ich w kategorii zła było wyraźnie widoczne także w postawie Kościoła rzymskokatolickiego i opozycji antykomunistycznej⁴. Sam Stanisław Mikołajczyk przekonywał wówczas, że „Niemcy to odwieczny wróg Polski i Słowiańszczyzny”⁵.

Dopiero w październiku 1949 r. władze partyjno-państwowe w Polsce musiały zmienić dotychczasowy kurs propagandy w sprawie Niemiec i Niemców. Związane to było z powstaniem Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Wbrew dotychczasowym przekazom Polacy dowiadawali się, że są także Niemcy „dobrzy”. Po raz

¹ Zob. C. Osękowski, *Spółczesność Polski zachodniej i północnej w latach 1945–1956. Procesy integracji i dezintegracji*, Zielona Góra 1994.

² Zob. B. Nitschke, *Wysiedlenie czy wypędzenie? Ludność niemiecka w Polsce w latach 1945–1949*, Toruń 2000; eadem, *Vertreibung und Aussiedlung der deutschen Bevölkerung aus Polen 1945 bis 1949*, Monachium 2003; G. Strachold, *Autochtoni polscy, niemieccy, czy... Od nacjonalizmu do komunizmu (1945–1949)*, Toruń 2001; idem, *Mysł zachodnia i jej realizacja w Polsce Ludowej w latach 1945–1957*, Toruń 2003.

³ O propagandzie epoki stalinowskiej zob. M. Czyczyński, *Propaganda polityczna władzy ludowej w Polsce 1944–1956*, Toruń 2005; A. Dudek, *Mechanizm i instrumenty propagandy zagranicznej Polski w latach 1946–1950*, Wrocław 2002.

⁴ Por. P. Madałczyk, *Na drodze do pojednania. Wokół orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich z 1965 roku*, Warszawa 1994, s. 14.

⁵ W. Borodziej, *Od Poczdamu do Szklarskiej Poręby*, Londyn 1990, s. 260.

pierwszy władze w Polsce musiały wyeliminować z propagandy antyniemieckie akcenty. Odtąd wrogi stosunek miał być wyrażany wyłącznie wobec Republiki Federalnej Niemiec⁶. Odpowiedzialnymi za dotychczasowy, jednostronny obraz Niemców uczyniono z czasem reprezentantów „odchylenia pravicowo-nacjonalistycznego”. Kwestię niemiecką wykorzystano w ten sposób do międzyfrakcyjnej rozgrywki w partii.

Wyidealizowany obraz Niemców z NRD opierał się (poza kwestią poprawności ideologicznej) na uznaniu przez to państwo granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej w 1950 r.⁷ Nie oznaczało to wcale, że rzeczywiste stosunki między Polską a NRD, czy też między PZPR a SED, stały się nagle szczerze przyjacielskie. To samo dotyczy kontaktów przedstawicieli miast nadgranicznych, gdzie spotkania te były wręcz kurtuazyjne i dotyczyły wyselekcjonowanych starannie przez obie strony osób⁸. Sam układ zgorzelecki został okupiony przez Polskę wieloma ustępstwami. W ocenie Tadeusza Marczała Polska przystała na likwidację Polskiego Związku Zachodniego, Związku Polaków w NRD oraz zmniejszenie o połowę dostaw reparacyjnych z NRD⁹.

W połowie 1953 r. nastąpiło wydarzenie, które poruszyło (a nawet przeraziło) zarówno zwykłych mieszkańców ziem zachodnich, jak i członków PZPR. Ci ostatni ufali, że ZSRR jest gwarantem granicy zachodniej państwa polskiego. Do czasu. W dniach od 20 do 22 sierpnia odbyły się w Moskwie rokowania między rządem radzieckim a delegacją rządową NRD¹⁰. Spotkanie to zaowocowało m.in. następującymi decyzjami ZSRR:

- zaprzestaniem pobierania reparacji od NRD (poczynając od 1 stycznia 1954 r.);
- bezpłatnym przekazaniem na własność NRD przedsiębiorstw znajdujących się w NRD, a kontrolowanych przez ZSRR;
- obniżeniem wydatków NRD, związanych z przebywaniem wojsk radzieckich na terytorium NRD do kwoty nieprzekraczającej 5% dochodów budżetu państwowego NRD;
- zwolnieniem NRD od spłaty długów, które powstały po 1945 r. z tytułu okupacyjnych wydatków poza granicami Niemiec;
- zwolnieniem NRD od spłaty ZSRR powojennych długów państwowych.

⁶ Por. D. M a t e l s k i, *Niemcy w Polsce w XX wieku*, Warszawa–Poznań 1999, s. 259–261.

⁷ Zob. T. M a r c z a k, *Granica zachodnia w polskiej polityce zagranicznej w latach 1944–1950*, Wrocław 1995, s. 552–560.

⁸ Por. C. O s ę k o w s k i, *Pogranicze polsko-niemieckie w okresie stalinowskim*, [w:] *Ziemie zachodnie i północne Polski w okresie stalinowskim*, red. C. Osękowski, Zielona Góra 1999, s. 46.

⁹ Por. T. M a r c z a k, *op. cit.*, s. 552–560.

¹⁰ Zob. *Wybór tekstów źródłowych do historii powszechnej po II wojnie światowej*, t. 1: 1945–1955, cz. 2, wybór i oprac. A. Basak i T. Marczak, wyd. 3, Wrocław 1992, dok. 108, s. 464–466.

Strony rokowań zawiązały ponadto „porozumienie w niektórych innych sprawach dotyczących zacieśnienia i rozwoju współpracy ekonomicznej, kulturalnej i naukowo-technicznej”. ZSRR zobowiązał się do dostaw towarów do NRD na sumę 590 mln rubli oraz przyznał NRD kredyt w wysokości 485 mln rubli. Moskwa zapowiedziała również „kroki, mające na celu zwolnienie z dalszego odbywania kary niemieckich jeńców wojennych”¹¹.

Tymczasem społeczeństwo polskie (w szczególności mieszkańcy ziem zachodnich) podejrzewało, że za kulisami oficjalnych rozmów i decyzji rozmawiano także o rewizji granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej. W nie lada kłopotcie znalazł się więc zarówno rząd PRL, jak i partyjni funkcjonariusze w terenie. Szczególnie ci ostatni obawiali się, że mieszkańcy ziem odzyskanych wpadną w panikę. Zachwiana została też ich wiara w ZSRR i PZPR. Należało podjąć kroki na rzecz uspokojenia społeczeństwa polskiego. Jakby przeczuwając skutki rokowań władz ZSRR i NRD, w województwie zielonogórskim jeszcze przed tym wydarzeniem, bo już w lipcu, wielokrotnie przypomniano czytelnikom „Gazety Zielonogórskiej” o solidarności i przyjaźni PRL i NRD¹². Sprawy rokowań już po ich zakończeniu poświęcone było zaś posiedzenie Egzekutywy KW PZPR w Zielonej Górze w dniu 28 sierpnia 1953 r.¹³ Wówczas to przyjęte zostały „Wytyczne w sprawie kampanii wyjaśniającej w związku z wynikami radziecko-niemieckich rokowań”¹⁴. Ich autorem był kierownik Wydziału Propagandy KW PZPR w Zielonej Górze Tadeusz Zalewski. Plan Zalewskiego był następnie realizowany na terenie całego województwa zielonogórskiego.

Niezależnie od konkretnych treści plan ukazuje nade wszystko fiasko działań propagandowych lat 1949–1953, kiedy to kreowano podział na „dobrych” i „złych” Niemców. NRD była postrzegana w Polsce jako twór równie groźny, jak państwo „zachodnoniemieckich rewizjonistów”, a społeczeństwo polskie nadal mówiło jednak o Niemcach – stale zagrażających Polsce i Polakom. Taki obraz Niemców był szczególnie żywy w 1955 r., kiedy to w ciągu września trwały rozbudzające

¹¹ Por. *ibid.*

¹² Zob. „Gazeta Zielonogórska” 1.07.1953, nr 155, s. 2; 2.07.1953, nr 156, s. 2; 10.07.1953, nr 163, s. 1; 18–19.07.1953, nr 170, s. 2.

¹³ Archiwum Państwowe w Zielonej Górze – Oddział w Wilkowie, KW PZPR w Zielonej Górze – Egzekutywa KW, sygn. 214 (stara sygnatura: 36/IV/25), Protokół nr 50 z posiedzenia Egzekutywy KW PZPR w Zielonej Górze z dn. 28 VIII 1953 r., k. 294–312. Obecni na posiedzeniu członkowie Egzekutywy: F. Lorek – I sekretarz KW PZPR, J. Staromłyński – sekretarz KW PZPR, S. Michalski – sekretarz KW, M. Kwiecień – kierownik Wydziału Organizacyjnego KW PZPR, Ł. Soltys – przewodniczący Wojewódzkiego Komitetu Obrońców Pokoju, T. Zalewski – kierownik Wydziału Propagandy KW PZPR, J. Gomółka – I sekretarz KM PZPR w Zielonej Górze, S. Żmudziński – komendant wojewódzki MO, S. Majsak – przewodniczący Okręgowej Rady Związków Zawodowych. Szefa Wojewódzkiego UBP K. Mańkiewicza zastępował wiceszef Trzciniński.

¹⁴ *Ibid.*, k. 300.

wyobrażnię Polaków rozmowy pomiędzy władzami ZSRR, RFN i NRD¹⁵. Kiedy w 1956 r. władze NRD oceniły zmiany polityczne w PZPR jako kontrewolucyjne i antysocjalistyczne, a granicę na Odrze i Nysie Łużyckiej zaczęły kwestionować niektórzy liderzy SED¹⁶, stało się jasne, że przyjaźń PRL i NRD to zjawisko jedynie propagandowe¹⁷. Władysław Gomułka, który w październiku 1956 r. powrócił do władzy, do końca swych rządów nie ufał temu państwu¹⁸. Naturalnie ani plan Zalewskiego z 1953 r., ani też inne akcje propagandowe nie przyniosły pełnego uspokojenia społeczeństwa. Mieszkańcy Polski zachodniej przez długie lata wzbierali się przed inwestycjami w swoich domostwach, siedząc niejako „na walizkach” w obawie, że obszar NRD przesunie się na wschód.

* * *

WYTYCZNE^a

W sprawie przeprowadzenia kampanii wyjaśniającej w związku z wynikami radziecko-niemieckich rokowań

W związku z wynikami radziecko-niemieckich rokowań i oświadczeniem rządu polskiego – należy niezwłocznie zaznajomić z materiałami ogłoszonymi w prasie cały aktyw partyjny i przygotować go do wyjaśnienia polityki ZSRR i Polski wobec Niemiec wszystkim członkom Partii i szerokim masom, zwracając szczególną [sic] uwagę na przemówienie [sic] tow. MALENKOWA na tle obecnej sytuacji międzynarodowej.

Należy analogicznie jak po Nocie ZSRR w sprawie Niemiec, zaznajomić z podstawową treścią dokumentów i artykułów „Trybuny Ludu” aparat partyjny i kierowniczy aktyw KP/KM [Komitetów Powiatowych/Komitetów Miejskich – R.M.], zapewnić przy jego pomocy szybkie obsłużenie POP [Podstawowych Organizacji Partyjnych – R.M.] zarówno w mieście, jak i na wsi. W miastach należy zwołać bez zwłoki w tym celu odprawy Sekretarzy POP, w powiatach wiejskich obsłużyć przez aktyw KW [Komitetu Wojewódzkiego – R.M.] i KP odprawy Sekretarzy POP w gminach. Sekretarze POP przy pomocy aktywu z wyższych instancji przeprowadzą odprawy agitatorów.

Akcja wyjaśniająca treść i znaczenie Noty ZSRR w sprawie Niemiec w organizacjach partyjnych wykazała, że nie tylko wśród szerokich mas, ale i w szeregach Partii panuje jeszcze wiele niejasności i uprzedzeń wobec kwestii niemieckiej, że argumentacja burżuazyjno-nacjonalistyczna nie została bynajmniej w sprawie niemieckiej jeszcze przewy-

¹⁵ Zob. szczegółowe relacje z tych spotkań w „Gazecie Zielonogórskiej”: 10–11.09.1955, nr 216, s. 1–2; 12.09.1955, nr 217, s. 2; 13.09.1955, nr 218, s. 1–4; 14.09.1955, nr 219, s. 1; 15.09.1955, nr 220, s. 1–2; 16.09.1955, nr 221, s. 2; 17–18.09.1955, nr 222, s. 1–2; 21.09.1955, nr 225, s. 1–3.

¹⁶ Por. C. O s ę k o w s k i, *Pogranicze...*, s. 47.

¹⁷ Zob. Z. K o z i k, *Niemcy w NRD a polskie kryzysy 1956 i 1989–1981*, Piotrków Trybunalski 1998.

¹⁸ Por. P. M a d a j c z y k, *op. cit.*, s. 34–35.

^a Zachowano język i pisownię oryginału.

ciężona, że niezbędna jest głębsza ideologiczna praca w tej dziedzinie w szeregach Partii i intensywna agitacja wśród mas.

Dlatego akcja wyjaśniająca wymowę wystąpienia tow. MALENKOWA w powiązaniu z Notą Radziecką, wynikami rokowań radziecko-niemieckich i oświadczeniem Rządu Polskiego należy w ciągu dwóch [sic] najbliższych tygodni objąć całą partię, organizując referaty na otwartych zebraniach wszystkich organizacji partyjnych.

Tezy do referatu zostaną przesłane przez Wydział Propagandy KW. KP/KM przygotowują seminaryjnie na ich podstawie aktywny, prelegentów i aparat partyjny do referatów na zebraniach POP.

Równoległe z propagandą wewnątrz Partii – należy rozwinąć poprzez terenowe KFN [Komitety Frontu Narodowego – R.M.] i KOP [Komitety Obrońców Pokoju – R.M.] oraz organizacje masowe, w oparciu o [sic] szeroki aktywny i bezpartyjny akcje publicznych odczytów i pogadanek na wsi, która powinna objąć w ciągu 1-szej połowy września ludność wiejską, ludność miast i osiedli na miejscach [sic] zamieszkania. Szczegółowe [sic] wytyczne wysłać w tej sprawie Wojewódzki Komitet Frontu Narodowego i Wojewódzki Komitet Obrony Pokoju. W ustnej propagandzie należy nawiązać do przekreślenia amerykańskiego monopolu również w zakresie bomby wodorowej i donieść konsekwencje tego faktu.

Przewaga Obozu Pokoju wzmacnia się coraz bardziej. Tym donioślejsze jest twarde ostrzeżenie pod adresem niemieckich rewizjonistów i neohitlerowców oraz ich amerykańskich protektorów.

Ostatnie posunięcia Rządu radzieckiego wzmacniają bezpieczeństwo Polski i nieruszalność [sic] naszych granic.

Nawiązując do przemówienia [sic] tow. MALENKOWA należy wskazać na doświadczenie naszego narodu, który tylekroć był ofiarą agresji niemieckich feudałów i imperialistów, szczególnie [sic] zaś dotkliwie ucierpiał na skutek napadu hitlerowskiego. Podstawą naszego trwałego Pokoju i bezpieczeństwa jest pokrzyżowanie agresywnych imperjalistycznych [sic] planów odbudowy Niemiec neohitlerowskich i militarystycznych jako ogniska nowej wojny, warunkiem powstania zjednoczonego państwa niemieckiego jest zabezpieczenie się przed odrodzeniem militarystyki i zabezpieczenie demokratycznego rozwoju Niemiec.

Podstawą dla demokratycznego rozwoju Niemiec i potwierdzenia słuszności i realności tej drogi jest Niemiecka Republika Demokratyczna.

Zarówno pomoc ZSRR dla NRD jak i zrzeczenie się przez Polskę odszkodowań – całą naszą politykę poparcia NRD należy wiązać z najżywoniejszym zainteresowaniem narodu polskiego w zwycięstwie sił antywojennych i demokratycznych niemieckich, które przeciwstawiają się odbudowie militarystyki, faszystów i odwetowym knowaniom imperialistów.

Naszą politykę poparcia NRD i walki narodu niemieckiego o zjednoczone demokratyczne i pokojowe Niemcy, należy przeciwstawić zdradzieckiej pozycji klikki emigracyjnej i podziemnych niedobitków reakcji, którzy poszli na służbę amerykańskich i hitlerowskich wrogów Polski.

Należy więc demaskować tych, którzy żerują na nacjonalistycznych przesądach, usiłując podważyć zaufanie do naszej polityki zagranicznej i występują przeciwko poparciu dla N.R.D.

Kto występuje przeciwko polityce naszego Rządu wobec Niemiec, ten faktycznie pomaga niemieckim odwetowcom w ich antypolskich wojennych knowaniach.

Poparcie dla polityki Rządu polskiego w imię pokrzyżowania tych planów imperjali-
stycznych [sic], wymaga konsolidacji wewnętrznej, umocnienia szeregów Frontu Narodo-
wego, wzmocnienia czujności wobec wrogów i obcych agentów usiłujących osłabić nasze
państwo i poderwać [sic] nasze budownictwo w interesie imperialistów. Poparcie dla słusznej
polityki – to rozwijanie naszych sił gospodarczych i obronnych, realizacja planów produk-
cyjnych, wzrost wydajności pracy w przemyśle i budownictwie, sprawa przeprowadzenia
zbiorów okopowych i siewów jesiennych, realizacja dostaw obowiązkowych dla państwa.

Szczegulny [sic] wysiłek w tej akcji politycznej niezbędny jest na terenach zamiesz-
kałych przez ludność autochtoniczną (Sulechów, Międzyrzecz, Skwierzyna) oraz w po-
wiatach i gminach nadgranicznych. Należy tu położyć specjalny nacisk na główne myśli
przemuwienia [sic] tow. MALENKOWA i wskazać na doświadczenia 50 lat historii, na
nieodwracalność zmian dokonanych na skutek rozgromienia hitleryzmu, na perspektywy
rozwoju pokojowego stosunków polsko-niemieckich oraz na siłę obozu pokoju i socjalizm,
która gwarantuje niewątpliwie zwycięstwo naszej polityki.

W związku z powyższym ustala się następujący wojewódzki plan organizacyjny.

1) Seminarium aparatu KW, prelegentów KW i czołowego aktywu ZW ZMP [Zarządu
Wojewódzkiego Związku Młodzieży Polskiej – R.M.], ORZZ [Okręgowej Rady Związków
Zawodowych – R.M.], ZW LK [Zarządu Wojewódzkiego Ligi Kobiet – R.M.], WKFN
[Wojewódzkiego Komitetu Frontu Narodowego – R.M.] w dniu 31.VIII.53 r., seminarjum
[sic] poprowadzi tow. [nie wpisano nazwiska – R.M.]

2) Seminarium aparatu KP, KM, prelegentów KP, Sekr[etarzy] KG [Komitetów
Gminnych – R.M.], KZ [Komitetów Zakładowych – R.M.] i czołowego aktywu KP, w dniu
3.IX.53 r. SeminaRIA przeprowadzą odpowiedzialni za powiaty z ramienia Egz[ekutywy]
KW.

3) Odprawy-seminaria – Sekretarzy organizacji partyjnych i przew[odniczących] kół
ZMP w miastach w dniu 4.IX.53 r. SeminaRIA obsłuży I-szy Sekr[etarz] lub Sekr[etarz]
Propagandy KP.

4) Odprawy-seminaria – w gminach sekretarzy POP i agitatorów wiejskich i przew[od-
niczących] kół ZMP od dnia 4.–7.IX.53 r. SeminaRIA obsłużą odpowiedzialni za gminy z
ramienia Egzekutywy KP.

5) Odprawy-seminaria agitatorów.

a) w organizacjach partyjnych w miastach od 5.–6.IX.53 r. SeminaRIA obsłużą Sekretarze
POP przy udziale pracowników KW i KP, prelegentów KP i aktywu KP.

6) Otwarte zebrania partyjne.

a) w miastach od 5.–10.IX.53 r. zebrania obsłużone będą przez czołowy aktyw KW,
KP–KM, prelegentów KW, KP.

b) zebrania na wsi PGR [Państwowe Gospodarstwa Rolne], Spółdz[ielnie] Prod[uk-
cyjne], gromady [rolników] indywidualnych od 6.–15.IX.53 r.

Zebrania obsługiwać będą pracownicy aparatu KW, KP, prelegenci KW, KP, i czołowy
aktyw KG.

U w a g a:

Wszyscy pracownicy KW w okresie trwania otwartych zebrań partyjnych winni wystąpić (obsłużyć) co najmniej 2 zebrania, jedno w mieście drugie na wsi, oraz jedną odprawę sekretarzy POP lub odprawę agitatorów. Sprawozdanie z zebrań należy składać w Wydz[iale] propagandy KW. Kierownicy Wydziałów KW winni dopilnować i uzożliwić [sic] pracownikom Wydziałów do realizacji w/w planu.

Analogicznie dotyczy to pracowników KP i KM.

II. 1) Plenum Wojew[ódzkie] KFN i PKOP przy udziale prelegentów WKFN w dniu 4.IX.53 r. Obsłużyć tow. Zalewski.

2) plenum Pow[iatowe] KFN i PKOP przy udziale przewod[niczących] GKFN oraz przy udziale prelegentów PKFN w dniach od 5.–7.IX.53 r. Obsługują członkowie Prez[ydium] WKFN i prelegenci WKFN.

3) Publiczne odczyty i pogadanki.

a) Wiece dla ludności miast powiatowych w terminie od 7.–10.IX.53 r. Obsługuje aktyw WKFN i WKOP. 3 Wiece obsłużą Posłowie na Sejm.

b) Wiece dla ludności miasteczek i siedzib gmin w terminie od 7.–12.IX.53 r. Obsługuje aktyw WKFN i PKFN z aktywem KOP.

c) Zebrania gromadzkie w terminie od 8.–15.IX.53 r. Obsługiwane przez aktyw WKFN, PKFN, GKFN i aktyw KOP.

d) W większych miastach (Zielona Góra, Gorzów, Żary, Nowa Sól, Żagań, Świebodzin) odbyć plenarne obrady obw[odów] KFN. Następnie zorganizować zebrania dla mieszkańców poszczególnych [sic] dzielnic. Zebrania winny być obsłużone przez aktyw PKFN.

4) Zobowiązać TWP [Towarzystwo Wiedzy Powszechnej – R.M.] do udzielenia odczytów na temat problemów Zjednoczenia Niemiec.

U w a g a:

W gromadach gdzie na otwarte zebrania partyjne zbierać się będzie większość mieszkańców – nie ma potrzeby organizować zebrań przez GKFN.

Redakcja „Gazety Zielonogórskiej” winna w okresie od 1–15 września zamieszczać artykuły i sprawozdania z otwartych zebrań partyjnych i wieców.

Ekspozytura Woj[ewódzkiej] Rozgłośni Radiowej w programach lokalnych podawać winna reportaże – wypowiedzi z zebrań – wypowiedzi poszczególnych [sic] obywateli itp. Analogicznie dotyczy to Radiowęzłów terenowych i na [sic] zakładach pracy.

Woj[ewódzki] Ośrodek Szkolenia Partyjnego przeprowadzi w okresie od 1–15.IX.53 r. dwa razy w tygodniu konsultacje dla aktywu na temat spraw niemieckich.

KP–KM w oparciu o [sic] niniejszy, niezwłocznie opracują własny plan i prześlą do Wydz[iału] Propagandy KW (przywiozą odpowiedzialni za powiaty).

KP–KM zobowiązane są systematycznie nadawać meldunki do Ref[eratu] Sprawozdawczego z zebrań – wypowiedzi oraz charakterystyczne dane dotyczące nastrojów ludności.

Komitet Wojewódzki P.Z.P.R.
w Zielonej Górze

Zielona Góra dnia 28.VIII.1953 r.

Ryszard Michalak

THE GUIDELINES BY KW PZPR IN ZIELONA GÓRA
ON THE INFORMATION CAMPAIGN IN CONNECTION
WITH THE SOVIET-GERMAN TALKS IN 1953

S u m m a r y

On 20-22 August, 1953, in Moscow, negotiations were held between the Soviet government and the GDR government delegation. The Polish society suspected that behind the scenes there were talks about the revision of Poland's western border, running along the Nysa and the Odra rivers. The party and state authorities feared the inhabitants of the Recovered Territories might be thrown into a panic. Measures had to be taken to reassure the Polish society. The negotiations were then the topic of a meeting on August 28, 1953, of the top brass of KW PZPR ('Zielona Góra's Committee of the Polish United Workers' Party) which passed the "guidelines on the information campaign in connection with the Soviet-German talks." The author was Tadeusz Zalewski, Propaganda Chief of KW PZPR in Zielona Góra. The Zalewski plan was then implemented across the whole of the Administrative Department of Zielona Góra. The need to adopt the plan attested to the fiasco of the propaganda work carried out over the period of 1949-1953 which promoted the division of Germans into 'good' and 'bad' ones. In fact, GDR was considered in Poland as equally dangerous as the country of "West-German revisionists," and the Poles saw just one German nation – still threatening Poland and its inhabitants.